

w efekcie przewlekłego zatrucia manganem. W zespole tym występują takie utrwalone objawy, jak jąkanie się, zaburzenia równowagi, nasilone objawy pozapiramidowe (parkinsonowskie), które bardzo trudno, o ile w ogóle, poddają się intensywnemu leczeniu.

Innym używanym powszechnie syntetycznym katynonem o działaniu psychostymulującym jest α -pirolidynopentiofenon, czyli α -PVP (flakka). Wyglądem przypomina kolorowy żwir służący do wysypywania dna akwarium; jest najczęściej wciągany nosem, palony, wstrzykiwany dożylnie lub przyjmowany doustnie. Może prowadzić do stanów wyjątkowego pobudzenia i dziwacznych, bardzo agresywnych zachowań, lęku, pojedynczych urojeń lub pełnoobjawowych psychoz.

Syntetyczne kannabinoidy (agoniści receptorów kannabinoidergicznych – SCRA)

Syntetyczne kannabinoidy stanowią największą i najszybciej rosnącą grupę NSP (ryc. 7.4), obejmującą obecnie blisko 700 różnego rodzaju syntetycznych substancji. SCRA są bardzo zróżnicowaną grupą środków działających podobnie do zawartego w marihuanie δ -9-tetrahydrokannabinolu (THC), wiążąc się z receptorami kannabinoidergicznymi, w szczególności bezpośrednio i bardzo silnie pobudzając receptory CB1 w mózgu. Większość z tych substancji działa silniej, dłużej i bardziej toksycznie niż naturalny THC; niektóre z nich wiążą się także z receptorami serotoninowymi, dając mieszane efekty. Produkty zawierające SCRA są zazwyczaj pakowane jako środki pochodzenia roślinnego, nasączone substancjami syntetycznymi i najczęściej oferowane jako „legal highs” służące do stosowania wziewnego (do palenia jak papierosy). Najbardziej znane są mieszanki ziołowe „Spice”, „K2”, „Cloud 9” i „Mojo”, które są sprzedawane w Europie od 2006 r. Na rynku są jeszcze dostępne środki do przyjmowania doustnego lub dożylnego. Niektóre SCRA są silniejszymi i efektywniejszymi agonistami receptorów kannabinoidergicznych niż THC. Choć działanie receptorowe syntetycznych kannabinoidów jest dobrze poznane, to ich działanie kliniczne nie jest typowe i przewidywalne. Zasadniczo efekty kliniczne i działania niepożądane SCRA są podobne do THC, niektóre z nich są jednak niespodziewane i mogą być niebezpieczne dla zdrowia (tab. 7.1). Warto podkreślić, że w odróżnieniu od naturalnych kannabinoidów SCRA nie zawierają kannabidiolu (CBD), który ma korzystne właściwości przeciwłękowe, przeciwpsychotyczne i ograniczające „głód” środka psychoaktywnego. SCRA uzależniają silniej niż THC.